

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ ЗІ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

ПРОТОКОЛ № 104

засідання Національної комісії зі стандартів державної мови

м. Київ

27 жовтня 2022 року

Початок засідання: 17:00

Присутні:

Голова Комісії:

Заступник Голови Комісії:

Члени Комісії:

1. Мозгунов Володимир Володимирович
2. Мирончук Олександр Якович
3. Данилюк Ілля Григорович
4. Ковтунець Оксана Степанівна
5. Коляденко Олена Олександрівна
6. Мазур Наталія Василівна
7. Мазурик Данута Володимирівна
8. Новікова Ольга Олександрівна
9. Чернобров Юлія Анатоліївна
10. Ящук Лариса Петрівна

Т. в. о. керівника апарату:

Порядок денний:

1. Про виконання рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 14 жовтня 2022 року № 316 «Про проведення гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови».
2. Про модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою.
3. Про утворення робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології.
4. Про модель взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з освітніми та науковими установами з питань формування Банку завдань.
5. Про схвалення проєкту Порядку взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000CC5F3400AEC0A000

Підписант Мозгунов Володимир Володимирович

Дійсний з 15.02.2022 0:00:00 по 14.02.2024 23:59:59

НКСДМ

1.3-1.9/541-22 від 28.10.2022

6. Про схвалення Дорожньої карти проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти.

7. Про затвердження Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою.

8. Різне.

СЛУХАЛИ: Про затвердження порядку денного засідання.

ВИСТУПИЛИ:

Мозгунов В. В. запропонував розпочати засідання.

Пропозицію розпочати засідання поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;

Ковтунець О. С. – «за»;

Коляденко О. О. – «за»;

Мазур Н. В. – «за»;

Мазурик Д. В. – «за»;

Мирончук О. Я. – «за»;

Мозгунов В. В. – «за»;

Новікова О. О. – «за»;

Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 9;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає.

Рішення ухвалене одногосно.

Мозгунов В. В. запропонував затвердити такий порядок денний засідання:

1. Про виконання рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 14 жовтня 2022 року № 316 «Про проведення гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови».

2. Про модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою.

3. Про утворення робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології.

4. Про модель взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з освітніми та науковими установами з питань формування Банку завдань.

5. Про схвалення проєкту Порядку взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

6. Про схвалення Дорожньої карти проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти.

7. Про затвердження Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою.

8. Різне.

Пропозицію затвердити порядок денний засідання поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;

Ковтунець О. С. – «за»;

Коляденко О. О. – «за»;

Мазур Н. В. – «за»;

Мазурик Д. В. – «за»;

Миرونчук О. Я. – «за»;

Мозгунов В. В. – «за»;

Новікова О. О. – «за»;

Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 9;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає.

Рішення ухвалене одноголосно.

УХВАЛИЛИ: Розпочати засідання й затвердити такий порядок денний:

1. Про виконання рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 14 жовтня 2022 року № 316 «Про проведення гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови».

2. Про модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою.

3. Про утворення робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології.

4. Про модель взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з освітніми та науковими установами з питань формування Банку завдань.

5. Про схвалення проєкту Порядку взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

6. Про схвалення Дорожньої карти проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти.

7. Про затвердження Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою.

8. Різне.

I. СЛУХАЛИ: Про виконання рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 14 жовтня 2022 року № 316 «Про проведення гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови».

I. ВИСТУПИЛИ:

Чернобров Ю. А. повідомила, що виконуючи рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 14 жовтня 2022 року № 316, члени робочої групи провели гендерний аудит відповідно до «Методичних рекомендацій щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами, організаціями», затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 09 вересня 2021 року № 448.

Поінформувала, що під час гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови провели робочу нараду, на якій погодили етапи роботи та основні завдання: аналіз первинних документів з огляду на врахування принципів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та результатів анкетування. Представила звіт та пропозиції за результатами гендерного аудиту (Додаток 1).

Мазур Н. В. запропонувала схвалити звіт та пропозиції за результатами гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови.

Пропозицію схвалити звіт та пропозиції за результатами гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;

Ковтунець О. С. – «за»;

Коляденко О. О. – «за»;

Мазур Н. В. – «за»;

Мазурик Д. В. – «за»;

Мирончук О. Я. – «за»;

Мозгунов В. В. – «за»;

Новікова О. О. – «за»;

Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 9;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає.

Рішення ухвалене одноголосно.

I. УХВАЛИЛИ: Схвалити звіт та пропозиції за результатами гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови.

II. СЛУХАЛИ: Про модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою.

III. ВИСТУПИЛИ:

Данилюк І. Г. представив модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою на виконання завдань та заходів плану роботи Національної комісії зі стандартів державної мови (Додаток 2).

Поінформував, що Комісія вже більше року використовує інформаційно-комунікаційну систему «Реєстр державних сертифікатів». За цей час сформувався значний досвід роботи із цією системою та з іншими державними інформаційно-комунікаційними системами, з персональними даними, а також вироблено бачення місця реєстру в інформаційній структурі держави.

Зауважив, що виникла потреба узгодити функціонування реєстру сертифікатів з іншими реєстрами, тому в запропонованій моделі передбачено досягнення кількох цілей, а саме: забезпечення взаємодії Реєстру сертифікатів з Єдиним демографічним реєстром, забезпечення коректного заповнення персональних даних у Реєстрі, розроблення правил і забезпечення можливості коректного розмежування в Реєстрі користувачів з однаковими прізвищем, ім'ям та по батькові, забезпечення можливості внесення виправлень у персональні дані, які вказані в сертифікаті, а також забезпечення можливості автоматизованого аналізу роботи Реєстру.

Висловив думку, що запропонована модель удосконалення функціонування Реєстру створює можливість покращити рівень виконання завдань, покладених на Комісію Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», та підвищити якість надання інформації з Реєстру для користувачів.

Мозгунов В. В. запропонував схвалити запропоновану модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою.

Пропозицію схвалити модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;

Ковтунець О. С. – «за»;
Коляденко О. О. – «за»;
Мазур Н. В. – «за»;
Мазурик Д. В. – «за»;
Миرونчук О. Я. – «за»;
Мозгунов В. В. – «за»;
Новікова О. О. – «за»;
Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 9;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає.

Рішення ухвалене одноголосно.

II. УХВАЛИЛИ: Схвалити модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою.

III. СЛУХАЛИ: Про утворення робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології.

III. ВИСТУПИЛИ:

Ковтунець О. С. представила проект рішення «Про утворення робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології»:

«Відповідно до пункту 1 частини першої статті 44, частин першої та четвертої статті 47 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», підпункту 1 пункту 4, підпункту 3 пункту 6, пунктів 7 і 12 Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 911, з метою забезпечення роботи над стандартами української термінології, діючи в умовах введеного в Україні воєнного стану, Національна комісія зі стандартів державної мови на засіданні (протокол № 104 від 27 жовтня 2022 року) вирішила:

1. Утворити робочу групу з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології.

2. Затвердити склад робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології (Додаток 3).

3. Затвердити регламент діяльності робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології, що додається.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Члена Національної комісії зі стандартів державної мови Ковтунець О. С.».

Пропозицію схвалити проєкт рішення «Про утворення робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології» поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;

Ковтунець О. С. – «за»;

Коляденко О. О. – «за»;

Мазур Н. В. – «за»;

Мазурик Д. В. – «за»;

Миرونчук О. Я. – «за»;

Мозгунов В. В. – «за»;

Новікова О. О. – «за»;

Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 9;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає.

Рішення ухвалене одноголосно.

III. УХВАЛИЛИ: Схвалити рішення «Про утворення робочої групи з питань напрацювання та затвердження стандартів української термінології».

IV. СЛУХАЛИ: Про модель взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з освітніми та науковими установами з питань формування Банку завдань.

IV. ВИСТУПИЛИ:

Мазур Н. В. представила модель взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з освітніми та науковими установами з питань формування Банку завдань (Додаток 4).

Чернобров Ю. А. запропонувала схвалити модель взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з освітніми та науковими установами з питань формування Банку завдань.

Пропозицію схвалити модель взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з освітніми та науковими установами з питань формування Банку завдань поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;

Ковтунець О. С. – «за»;

Коляденко О. О. – «за»;

Мазур Н. В. – «за»;
Мазурик Д. В. – «за»;
Мирончук О. Я. – «за»;
Мозгунов В. В. – «за»;
Новікова О. О. – «за»;
Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 9;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає.

Рішення ухвалене одноголосно.

IV. УХВАЛИЛИ: Схвалити модель взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з освітніми та науковими установами з питань формування Банку завдань.

V. СЛУХАЛИ: Про схвалення проєкту Порядку взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

V. ВИСТУПИЛИ:

Мазурик Д. В. представила проєкт Порядку взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови (Додаток 5).

Данилюк І. Г. запропонував схвалити проєкт Порядку взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

Пропозицію схвалити проєкт Порядку взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;
Ковтунець О. С. – «за»;
Коляденко О. О. – «за»;
Мазур Н. В. – «за»;
Мазурик Д. В. – «за»;
Мирончук О. Я. – «за»;
Мозгунов В. В. – «утримався»;
Новікова О. О. – «за»;
Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 8;

«проти» – немає;
«утрималися» – 1.
Рішення ухвалене більшістю голосів.

V. УХВАЛИЛИ: Схвалити проєкт Порядку взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

VI. СЛУХАЛИ: Про схвалення Дорожньої карти проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти.

VI. ВИСТУПИЛИ:

Мазурик Д. В. представила Дорожню карту проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти (Додаток 6).

Мозгунов В. В. запропонував схвалити Дорожню карту проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти.

Пропозицію схвалити Дорожню карту проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти. поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;
Ковтунець О. С. – «за»;
Коляденко О. О. – «за»;
Мазур Н. В. – «за»;
Мазурик Д. В. – «за»;
Мирончук О. Я. – «за»;
Мозгунов В. В. – «за»;
Новікова О. О. – «за»;
Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 9;
«проти» – немає;
«утрималися» – немає.

Рішення ухвалене одногосно.

VI. УХВАЛИЛИ: Схвалити Дорожню карту проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти.

VII. СЛУХАЛИ: Про затвердження Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою.

VII. ВИСТУПИЛИ:

Коляденко О. О. представила проєкт рішення «Про затвердження Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою»:

«Відповідно до пункту 7 частини першої статті 44, частин першої та четвертої статті 47, частини п'ятої статті 48 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», підпунктів 7 і 8 пункту 4 та пунктів 7 і 12 Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 911, пункту 10 Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 409, пункту 5 розділу I Порядку перевірки рівня володіння державною мовою, єдиних вимог до процедури проведення іспитів та критеріїв оцінювання, затверджених рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 13 травня 2021 року № 20, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08 липня 2021 року за № 897/36519 (зі змінами), з урахуванням Переліку відомостей, що становлять службову інформацію, в Національній комісії зі стандартів державної мови, затвердженого наказом Національної комісії зі стандартів державної мови 08 липня 2022 року № 66-ос, діючи в умовах введеного в Україні воєнного стану, Національна комісія зі стандартів державної мови на засіданні (протокол № 103 від 26 жовтня 2022 року) вирішила:

1. Затвердити Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, що додається (для службового користування).

2. Визнати таким, що втратило чинність, Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, затверджене рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 18 лютого 2020 року № 6.

3. Апаратів Національної комісії зі стандартів державної мови (Ящук Л. П.) вжити заходів щодо застосування Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, затвердженого в пункті 1 цього рішення, під час розроблення, рецензування, затвердження, внесення в іспитову систему й зберігання завдань.

4. Це рішення набирає чинності з 01 грудня 2022 року.

5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Члена Національної комісії зі стандартів державної мови Коляденко О. О.».

Мазур Н. В. запропонувала схвалити проєкт рішення «Про затвердження Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою»

Пропозицію схвалити проєкт рішення «Про затвердження Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою» поставлено на голосування.

Голосували:

Данилюк І. Г. – «за»;

Ковтунець О. С. – «за»;

Коляденко О. О. – «за»;

Мазур Н. В. – «за»;

Мазурик Д. В. – «за»;

Мирончук О. Я. – «за»;

Мозгунов В. В. – «за»;

Новікова О. О. – «за»;

Чернобров Ю. А. – «за».

«за» – 9;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає.

Рішення ухвалене одноголосно.

VII. УХВАЛИЛИ: Схвалити рішення «Про затвердження Положення про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою».

Завершення засідання: 18:10

Голова засідання –

Голова Комісії

Володимир МОЗГУНОВ

Секретар засідання –

Член Комісії

Юлія ЧЕРНОБРОВ

Додаток 1
до протоколу засідання
Національної комісії
зі стандартів державної мови
від 27 жовтня 2022 року № 104

ЗВІТ ТА ПРОПОЗИЦІЇ **за результатами гендерного аудиту в Національній комісії зі** **стандартів державної мови**

На сьогодні законодавство України з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків складається з Конституції України, Кодексу законів про працю України, законів України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», інших законів, міжнародних документів, ратифікованих Україною: Конвенції Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, конвенцій Міжнародної організації праці про зайнятість жінок до та після пологів № 3, про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності № 100, про охорону материнства № 103, про дискримінацію в галузі праці та занять № 111, про основні цілі та норми соціальної політики № 117, про політику в галузі зайнятості № 122, про рівне ставлення і рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками № 156.

Гендерна рівність визначається законодавством України як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства (стаття 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»).

Державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на утвердження гендерної рівності, недопущення дискримінації за ознакою статі, застосування позитивних дій, запобігання та протидію насильству за ознакою статі, зокрема проявам насильства щодо жінок, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень, забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків, підтримку сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства, виховання та пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності в цій сфері, захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі (стаття 3 цього Закону).

Отже, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків є

важливим напрямом державної політики України. Конституція України та прийняті на її основі закони й підзаконні нормативно-правові акти гарантують рівність жінок і чоловіків у всіх сферах суспільного життя.

Національна комісія зі стандартів державної мови (далі – Комісія) систематично працює над реалізацією гендерної політики в межах своїх повноважень як центрального органу виконавчої влади. Зокрема, при призначенні на посади державних службовців шляхом заповнення пункту 10 Особової картки державного службовця (форма якої затверджена наказом НАДС від 19 травня 2020 року № 77-20, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 травня 2020 р. за № 461/34744) усіх новопризначених працівників ознайомлюють із Загальними правилами етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затвердженими наказом Національного агентства України з питань державної служби від 05 серпня 2016 року № 158, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 31 серпня 2016 року за № 1203/29333, до яких наказом НАДС від 28 квітня 2021 року № 72-21 внесено зміни. Внесені зміни, зокрема, передбачають уточнення професійно-етичних вимог щодо правил поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Також включено норми щодо протидії дискримінації сексуальним домаганням та забезпечення гендерної рівності серед державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування. Отже, особи, яких призначають на посади, чітко розуміють свої зобов'язання під час виконання посадових обов'язків, за порушення яких вони можуть бути притягнені до відповідальності згідно з нормами чинного законодавства.

20 липня 2022 року Комісія на засіданні ухвалила рішення № 202, яким було затверджено розподіл обов'язків і повноважень між Головою Національної комісії зі стандартів державної мови, Заступником Голови Національної комісії зі стандартів державної мови та Членами Національної комісії зі стандартів державної мови (далі – рішення від 20 липня 2022 року № 202). Згідно з додатком 1 до рішення від 20 липня 2022 року № 202 обов'язки уповноваженої особи з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Національній комісії зі стандартів державної мови виконує Член Комісії Чернобров Юлія Анатоліївна.

З метою оцінювання стану забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у Комісії, виявлення проблем, визначення шляхів скорочення гендерної нерівності, підвищення обізнаності працівників щодо застосування комплексного гендерного підходу в їхній діяльності у жовтні 2022 року за ініціативою Члена Комісії Чернобров Юлії Анатоліївни проведено гендерний аудит Комісії.

Рішенням Комісії від 14 жовтня 2022 року № 316 «Про проведення гендерного аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови» затверджено склад робочої групи, до якої увійшли: Чернобров Юлія Анатоліївна, Член Комісії – голова робочої групи; Жуковська Галина

Григорівна, старший референт Апарату Урядового уповноваженого з питань гендерної політики (за згодою); Петрухно Неля Володимирівна, завідувач сектору управління персоналом Комісії; Чернушич Андрій Миколайович, завідувач сектору юридичного забезпечення Комісії; Ящук Лариса Петрівна, в. о. керівника апарату Комісії.

Перед початком проведення гендерного аудиту члени робочої групи пройшли навчання з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Гендерний аудит Комісії проводився з урахуванням Методичних рекомендацій щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями, затверджених наказом Міністерства соціальної політики від 09 серпня 2021 року № 448, та з урахуванням результатів попереднього опитування працівників апарату Комісії для визначення рівня задоволеності умовами державної служби в частині врахування у кадровій політиці принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків за такими напрямками:

- політика Комісії щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- інформування;
- кадровий потенціал та людські ресурси;
- умови праці;
- корпоративна та організаційна культура.

Під час гендерного аудиту робоча група опрацювала такі документи:

Закони України «Про державну службу», «Про відпустки», «Про охорону праці», «Про оплату праці»;

постанови Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 911 «Деякі питання Національної комісії зі стандартів державної мови», від 18 січня 2017 року № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів», від 25 березня 2016 року № 246 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби», від 06 лютого 2019 року № 106 «Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад», від 17 червня 2020 року № 494 «Про затвердження Порядку укладення контрактів про проходження державної служби»;

накази НАДС від 05 серпня 2016 року № 158 «Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31 серпня 2016 року за № 1203/29333, від 01 жовтня 2021 року № 157-21 «Про затвердження Методики забезпечення осіб з інвалідністю, які бажають взяти участь у конкурсі на зайняття посад державної служби, розумним пристосуванням», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 19 жовтня 2021 року за № 1358/36980, від 15 червня 2020 року № 23-к «Про затвердження

Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям Національної комісії зі стандартів державної мови», від 24 червня 2020 року № 27-к «Про затвердження Положення про преміювання працівників апарату Національної комісії зі стандартів державної мови»; Правила внутрішнього службового розпорядку Національної комісії зі стандартів державної мови, затверджених рішенням/ухвалою загальних зборів працівників Національної комісії зі стандартів державної мови 31 липня 2020 року;

штатний розпис Комісії на 2022 рік, затверджений рішенням Комісії від 19 липня 2022 року № 201 «Про затвердження штатного розпису на 2022 рік Національної комісії зі стандартів державної мови» та введений в дію 22 серпня 2022 року наказом Голови Комісії від 21 липня 2022 року № 68-ос «Про введення в дію структури Апарату та штатного розпису на 2022 рік Національної комісії зі стандартів державної мови»;

положення про структурні підрозділи та посадові інструкції працівників Комісії;

паспорти бюджетних програм Комісії на 2022 рік.

Гендерний аудит проведено двома етапами: збір первинної документальної інформації та оцінювання наявності в ній гендерного складника за напрямками проведення гендерного аудиту, опитування працівників Комісії.

Політика Комісії щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Відповідно до пункту 1 Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 5911 (далі — Положення), Національна комісія зі стандартів державної мови є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, діяльність якого спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через Міністра освіти і науки України.

Завданням Комісії є збереження та розвиток державної мови через встановлення стандартів державної мови і методів перевіряння рівня володіння державною мовою, необхідного для набуття громадянства України чи зайняття визначених законами посад. Комісія під час напрацювання стандартів української термінології в різних галузях сприяє застосуванню українських слів, словосполучень і термінів замість іншомовних.

На сьогодні гранична чисельність працівників апарату Комісії затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2014 року № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» та становить 29 штатних одиниць, з них 29 – державні службовці.

Станом на 01 жовтня 2022 року в Комісії фактично зайняті 26 посад державних службовців, з яких 31% посад обіймають чоловіки, 69% – жінки.

Враховуючи те, що із 8 посад державних службовців, що обіймають чоловіки (3 – категорія «А», 3 – категорія «Б», 2 – категорія «В»), а із 18 – жінки (6 – категорія «А», 5 – категорія «Б», 7 – категорія «В»), можна констатувати, що керівні посади в Комісії займають як чоловіки, так і жінки.

Накази з кадрових питань, які приймають в Національній комісії зі стандартів державної мови, розробляють відповідно до законодавства України з урахуванням потреби забезпечення гендерної рівності.

Зазначені положення також висвітлені в Правилах внутрішнього службового розпорядку.

Під час гендерного аудиту проведено опитування працівників та працівниць Комісії, в якому взяли участь 17 осіб, що становить 65% від тих, хто фактично працює. Щодо розподілу за категорією посад, то більшість відповідей було отримано від державних службовців категорії «Б» (47%), серед яких переважають жінки (62,5%).

Необхідно зазначити, що серед учасниць та учасників опитування переважають державні службовці, які мають великий досвід роботи на державній службі (понад 15 років – 29,4%). За цим показником кількісно переважають жінки (80 % – жінки, 20% – чоловіки), а відсоток тих, хто працює на державній службі до 3 років складає 5,8 %, серед яких всі чоловіки.

За рівнем освіти серед опитаних всі магістри (спеціалісти) (100 %), серед яких 58,8 % – жінки, а 41,2 % – чоловіки.

Серед опитаних 41,1% мають дітей віком до 14 років. Варто зазначити, що серед опитаних чоловіків дітей до 3 років мають 11,7% та жінок – 5,8%. 58,8 % учасників та учасниць опитування зазначили, що вони одружені.

Статтею 12 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» передбачено, що формування та реалізація гендерної політики в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування може бути забезпечено:

- уповноваженими особами (координаторами) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі;
- радниками з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- консультативно-дорадчими органами;
- відповідальними структурними підрозділами.

Відповідно до статей 12 та 13 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» уповноваженою особою (координатором) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у Комісії визначено Члена Комісії Чернобров Юлію Анатоліївну.

Третині опитаних було важко відповісти про наявність або відсутність уповноважених осіб та/або структурних підрозділів, які є відповідальними у структурі Комісії за реалізацію гендерної політики. Лише 13,8% поінформовані про уповноважену особу з питань забезпечення рівних прав та

можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

За результатами аналізу рівня знань респондентів/респонденток щодо структурних підрозділів та/або уповноважених осіб, які відповідають за реалізацію політики гендерної рівності на рівні Комісії та відповідних політик, зазначаємо, що більшості (57%) важко відповісти на питання щодо окремих політик рівних можливостей та протидії дискримінації.

Разом з тим, 37,5% респондентів та респонденток вважають за необхідне мати таку політику. Є значна різниця між відповідями жінок та чоловіків. Так, на 8,3% більше жінок переконані, що політика протидії дискримінації та рівних можливостей у Комісії потрібна.

Під час гендерного аудиту проведено аналіз наказів Комісії від 15 червня 2020 року № 23-к «Про затвердження Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям Національної комісії зі стандартів державної мови», від 24 червня 2020 року № 27-к «Про затвердження Положення про преміювання працівників апарату Національної комісії зі стандартів державної мови».

Зазначені накази Комісії містять недискримінаційний підхід під час ухвалення рішення про визначення розміру виплати премії, надбавки за інтенсивність праці та є гендерно-нейтральним.

Інформування

Третина опитаних зазначили, що хотіли б отримувати більше інформації про те, що робить Комісія в межах реалізації політики рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (30%, з них 32,7% — це жінки та 27% — це чоловіки). 37,5% з опитаних важко відповісти на це питання, а 32,5% дали негативну відповідь (серед них 50% — це чоловіки, а 23,1% — жінки).

Кадровий потенціал та людські ресурси

На законодавчому рівні держава забезпечує рівність жінок і чоловіків та протидію дискримінації у трудових відносинах і передбачає рівні права та можливості у працевлаштуванні, просуванні по роботі, підвищенні кваліфікації та перепідготовці. Ратифіковано відповідні Конвенції Міжнародної організації праці, а статтями 24 та 43 Конституції України встановлено, що не може бути привілеїв чи обмежень, зокрема, за ознаками статі, а рівність прав жінки і чоловіка забезпечується наданням жінкам рівних із чоловіками можливостей у праці та винагороді за неї, створенням державою умов для повного здійснення громадянами права на працю та гарантуванням нею рівних можливостей у виборі професії та роду трудової діяльності.

Основні принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби, яка функціонує в інтересах держави і суспільства, а також порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до

державної служби, що базується на їхніх особистих якостях та досягненнях, врегульовано Законом України «Про державну службу».

Одним з принципів, який встановлено цим законом є принцип забезпечення рівного доступу до державної служби (заборона всіх форм та проявів дискримінації, відсутність необґрунтованих обмежень або надання необґрунтованих переваг певним категоріям громадян під час вступу на державну службу та її проходження).

Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 року № 246 (далі – Порядок), який визначає процедуру проведення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби, розроблений відповідно до цього Закону та забезпечує рівний доступ під час проведення конкурсу на посади державної служби як чоловікам, так і жінкам.

Разом з цим, вищезазначеним Порядком передбачено, що дотримання принципів недискримінації та забезпечення рівного доступу під час проведення конкурсу включає також можливість застосування в ході його проведення розумного пристосування для особи з інвалідністю, яка виявила бажання взяти участь у конкурсі, а також можливості застосування позитивних дій відповідно до Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

З цією метою під час проведення конкурсного відбору Комісія дотримується Методики забезпечення осіб з інвалідністю, які бажають взяти участь у конкурсі на зайняття посад державної служби, розумним пристосуванням, затвердженої наказом НАДС від 01 жовтня 2021 року № 157-21, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 19 жовтня 2021 за № 1358/36980.

Усі, кого опитували, зазначили, що їм не ставили запитань щодо сімейного статусу під час проходження співбесіди при прийомі на роботу. А також не запитували про наявність дітей та про плани народжувати дітей. 12,5 % опитуваних повідомили, що під час співбесіди їх запитували щодо сімейного статусу.

Організаційні засади функціонування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їхніх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад регулюються Положенням про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їхніх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 106.

У зв'язку з цим, направлення на курси підвищення кваліфікації, семінари, проходження інших видів професійного навчання державних службовців Комісії не передбачає особливостей направлення таких службовців незалежно від посади та статі.

Під час опитування респонденти та респондентки могли висловити

бачення щодо своїх кар'єрних можливостей, враховуючи відрядження, заробітну плату, можливості навчання, поєднання сімейних та професійних обов'язків.

Важливим фактором не лише кар'єрного зростання, а й загалом ефективного виконання роботи, є створення умов та реальних можливостей для поєднання професійних та сімейних обов'язків.

Так, за результатами опитування більшість респондентів (75,5%) вважає, що за місцем роботи створено належні умови для поєднання професійних та сімейних обов'язків. При цьому, у чоловіків рівень задоволеності вищий (75,6%), ніж у жінок (60,5%). Частина відповідей свідчить про те, що учасникам та учасницям опитування складно відповісти на це питання (10,5%), що може бути пов'язано з незнанням ознак належних умов для поєднання професійних та сімейних обов'язків та/або недостатньою інформованістю про них.

Одним із факторів реалізації потенціалу працівника на робочому місці, здобуття досвіду, нових навичок, кар'єрного зростання тощо є можливість перебувати у відрядженнях.

На сьогодні Комісія керується постановою Кабінету Міністрів України від 02 лютого 2011 року № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів», наказом Міністерства фінансів України від 13 березня 1998 року № 59 «Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон» у частині направлення працівників Комісії у відрядження, які містять недискримінаційний підхід під час прийняття рішення щодо службового відрядження, та передбачено гарантії працівників під час службових відряджень.

Більшість опитаних (51,2%) відповіли, що не мають можливості їздити у відрядження (серед них 61,5% – жінки, 32,1% – чоловіки). Серед тих, хто ствердно відповів на запитання, також спостерігаємо різницю у відповідях чоловіків та жінок. Так, 67,9% чоловіків зазначили, що вони мають таку можливість, а серед жінок таку відповідь могли дати 38,5%, що можна вважати великим гендерним розривом у цій сфері. Припускаємо, що це пов'язано як з функціональними обов'язками, так і з виконанням жінками гендерної ролі по догляду за дітьми та членами сім'ї, що потребує подальшого дослідження.

Важливою складовою для оцінки рівних можливостей жінок та чоловіків є рівень та різниця в заробітній платі. Міжнародна організація праці, визначивши рівну оплату за рівноцінну працю, передбачає, що жінки та чоловіки однакової кваліфікації, які виконують таку саму або схожу роботу в еквівалентних умовах, отримують однакову заробітну плату, а також жінки та чоловіки, які виконують роботу, що є різною за змістом, але за об'єктивними критеріями (кваліфікацією, обсягом зусиль, відповідальністю, умовами праці) є рівноцінною, також отримують однакову заробітну плату.

36,2% опитаних незадоволені своєю заробітною платою в Комісії. Варто зазначити, що серед тих, хто задоволений рівнем зарплати, існує велика різниця у відповідях за статтю. Чоловіки на 13,2% більш задоволені, ніж жінки. Також потрібно зауважити, що 73,8% опитаних відзначили, що отримували підвищення заробітної плати протягом останніх 3 років (різниця у відповідях між жінками та чоловіками складає 7,4%). Більшість державних службовців Комісії вважають, що при зайнятті однакової посади, жінки та чоловіки отримують однакову зарплату (цілком згодні – 46,3%, згодні – 48,7 %).

При цьому, 90,2% від усіх опитаних згодні та цілком згодні з тим, що у Комісії чоловіки і жінки мають рівні шанси та можливості для кар'єрного зростання. Серед тих опитаних, хто не погоджується із цим твердженням, – 8,7%.

Можливість проходження навчання як частини кар'єрного зростання також визнана опитаними як рівна. Так, абсолютна більшість респондентів та респонденток (98,7%) вважає, що чоловіки і жінки мають рівні шанси та можливості підвищувати кваліфікацію / проходити професійне навчання для подальшого кар'єрного зростання. Щодо навчання з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, то за останні три роки 3,8% відзначили, що проходили відповідне навчання, а 50% відповіли негативно, ще 46,2% не змогли дати відповідь на дане питання. Серед потенційних тем для навчання, які найбільш цікавлять опитаних відзначено: гендер та лідерство (20%), міжнародні зобов'язання та національне законодавство України щодо гендерної рівності (17,5%), розпізнавання та реагування на дискримінацію (15%); гендерна рівність та гендерна політика: основні поняття (12,5%).

Корпоративна та організаційна культура

Корпоративна та організаційна культура має будуватися на принципах рівності, партнерства та паритетності. Саме корпоративна культура встановлює ціннісні орієнтири та впливає, зокрема, на визначення гендерних ролей в колективі. Необхідним для її формування є протидія та чітке визнання недопустимості будь-яких форм і проявів дискримінації та систематичне подолання цих явищ.

Так, потрібно зазначити, що 93,8% серед опитаних не стикались із коментарями щодо їх приватного життя або сімейного статусу. Серед них – 94,2% жінок та 92,9% чоловіків.

Результати опитування продемонстрували очікування опитаних щодо відповідальних осіб за формування та підтримку культури протидії дискримінації та дотримання рівних прав і можливостей жінок. Так, більшість вважає, що дане питання залежить від керівництва (83,8%), а 35% вважають, що від служби управління персоналом. Водночас важливим є розуміння й загальної відповідальності. Так, 66,3% зазначили, що це залежить від співробітників/співробітниць.

Загальні положення щодо організації внутрішнього службового

розпорядку органу державної влади, іншого державного органу, його апарату, режим роботи, умови перебування державного службовця в органі державної влади та забезпечення раціонального використання його робочого часу визначені Типовими правилами внутрішнього службового розпорядку, затвердженими наказом НАДС від 03 березня 2016 року № 50, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 25 березня 2016 року за № 457/28587.

За результатами аналізу Правила внутрішнього службового розпорядку Національної комісії зі стандартів державної мови, затверджені рішенням / ухвалою загальних зборів працівників Національної комісії зі стандартів державної мови 31 липня 2020 року, встановлено, що зазначені документи не містять дискримінаційних положень, вони унормовують питання гнучкого графіка роботи та дистанційної роботи для державних службовців Комісії. Також Правила внутрішнього службового розпорядку працівників прямо не передбачають положення щодо недопущення образ, зауважень, жартів та недоречних коментарів, що асоціюються із сексуальністю, а також дій сексуального характеру.

Це питання може бути вирішено після внесення змін до Типових правил внутрішнього службового розпорядку, затверджених наказом НАДС від 03 березня 2016 року № 50, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 березня 2016 року за № 457/28587.

Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом Комісії відсутній. Тому питання щодо розроблення, винесення на розгляд Комісії та схвалення на загальних зборах потребує вирішення. При розробленні проєкту Колективного договору треба передбачити створення положення щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та недискримінації.

Умови праці

Відповідно до статті 17 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» роботодавець зобов'язаний:

- створювати умови, які дозволяють б жінкам і чоловікам працювати на рівній основі;
- забезпечувати жінкам і чоловікам можливість суміщати трудову діяльність із сімейними обов'язками;
- здійснювати рівну оплату праці жінок і чоловіків при однаковій кваліфікації та однакових умовах праці;
- вживати заходів щодо створення безпечних для життя і здоров'я умов роботи;
- вживати заходів щодо унеможливлення та захисту від випадків сексуальних домагань та інших проявів насильства за ознакою статі.

Питання охорони праці в Комісії висвітлені в окремих розділах у Правилах внутрішнього службового розпорядку. Зазначений документ орієнтований на створення безпечних умов праці для життя і здоров'я жінок і чоловіків.

У зв'язку із запровадженням воєнного стану проведено роботу з працівниками Комісії щодо дій під час оголошення повітряної тривоги. Для безпеки працівників облаштовано укриття, забезпечене питною водою, медикаментами, вентиляцією та вбиральною.

За результатами проведеного опитування встановлено, що більшість учасниць та учасників опитування задоволені технічними умовами праці, а саме: облаштуванням свого робочого місця (окреме робоче місце із сучасним необхідним технічним обладнанням, добре освітлення, доступ до питної води та ін.). Про це зазначили 90% респондентів/респонденток. Також достатньо великій частині респондентів (10%) було важко дати відповідь на це питання та оцінити технічні умови праці.

Питання можливості праці за індивідуальними формами роботи є важливим складником виконання професійних обов'язків у сучасних умовах. Це пов'язано не лише з поєднання сімейних та професійних обов'язків. Актуальність поєднання різних форматів роботи значно зросла з початком пандемії COVID-19 та посилилась під час війни. 41,2 % опитаних відзначили, що вони мають можливість працювати за індивідуально визначеними формами роботи, але 58,8% відповіли, що не мають такої можливості. Чоловіки зазначили, що таких можливостей мають менше (різниця становить 3%).

Респонденти та респондентки висловили такі переваги з огляду на мотивацію професійної діяльності:

1. Можливість принести користь суспільству (таку відповідь обрали 48,8%).
2. Цікава робота (цей фактор важливий для третини опитаних – 31,3%).
3. Стабільність – 31,3%.

Третина опитаних важливим у мотивації до роботи визначила склад колективу та можливість працювати в команді (30%), а також можливість професійного розвитку (27,5%). Однак «наявність корпоративної культури та проведення корпоративних заходів» та «відрядження, налагодження нових контактів та знайомств у професійній сфері» є найменш пріоритетним для опитаних у сфері мотивації. Такі відповіді обрали лише 1,3 % опитаних.

Висновки та пропозиції

Упродовж жовтня 2022 року в Комісії проведено гендерний аудит шляхом оцінювання наявності в первинній документальній інформації гендерного складника та проведення опитування працівників Комісії для визначення рівня задоволеності умовами державної служби з огляду на врахування у кадровій політиці принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

За результатами гендерного аудиту Комісії встановлено, що первинна документальна інформація не містить дискримінаційних положень та має гендерно-нейтральний характер.

Результати проведеного опитування, в якому взяли участь 17 осіб, що становить 65% від усіх працівників, продемонстрували деякі особливості та

різницю в потребах та очікуваннях жінок і чоловіків державних службовців Комісії.

З метою подальшого забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у Комісії робоча група з проведення гендерного аудиту пропонує:

- поінформувати працівників Комісії про результати гендерного аудиту та подальші плани щодо реалізації в Комісії рівних прав та можливостей;

- висвітлювати питання гендерної рівності у публічному звіті за результатами роботи Голови Комісії;

- створити розділ, присвячений забезпеченню рівних прав чоловіків і жінок в Комісії, на внутрішньому порталі Комісії. У цьому розділі розміщувати матеріали щодо забезпечення гендерної рівності в Комісії, результати опитування працівників Комісії про рівень задоволеності умовами державної служби в частині врахування у кадровій політиці принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, а також добірку спеціальних тематичних онлайн курсів з питань гендерної рівності;

- провести роботу з членами конкурсної комісії щодо недопущення питань стосовно сімейного статусу, наявності дітей та планів щодо них під час проведення співбесід з кандидатами на зайняття вакантних посад;

- провести співбесіди з кандидатами на посади;

- інтегрувати гендерний підхід під час підготовки HR Стратегії Комісії;

- здійснити перегляд Правил внутрішнього службового розпорядку Комісії після внесення змін до Типових правил внутрішнього службового розпорядку, затвердженого наказом НАДС від 03 березня 2016 року № 50, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 березня 2016 року за № 457/28587, та/або з урахуванням Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування;

- розробити проєкт Колективного договору та винести його на розгляд і схвалення в установленому порядку відповідно до норм чинного законодавства;

- врахувати при розробленні проєкту Колективного договору включення положень, спрямованих на забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у трудових відносинах;

- провести інформаційну кампанію щодо забезпечення рівних прав жінок і чоловіків в Комісії, зокрема, забезпечити інформування працівників щодо можливостей та форматів поєднання сімейних та професійних обов'язків; національного механізму забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на рівні Комісії;

- керівництву Комісії, керівництву апарату Комісії періодично проводити колективні або індивідуальні співбесіди із працівниками Комісії для з'ясування стану справ у колективі та врегулювання можливих розбіжностей, суперечок, що виникатимуть під час виконання посадових обов'язків;

- надати інформацію про можливості проходження співробітниками та співробітницями спеціальних тематичних онлайн курсів з питань гендерної рівності, зокрема й щодо протидії сексуальним домаганням на робочому місці.

Додаток 2
до протоколу засідання
Національної комісії
зі стандартів державної мови
від «27» жовтня 2022 року № 104

Модель удосконалення функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою

Національна комісія зі стандартів державної мови (далі – Комісія) рекомендує внести зміни до нормативно-правових актів, які регулюють роботу Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою (далі – Реєстр), а також центрального програмного комплексу, який його обслуговує, задля досягнення таких цілей:

1. Забезпечення взаємодії Реєстру з Єдиним демографічним реєстром.

Завдання:

- 1) розробити та координувати затвердження необхідних змін до Порядку ведення Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою;
- 2) розробити та реалізувати технічне завдання для створення та функціонування в базі даних Реєстру поля "УНЗР";
- 3) скоординувати заповнення поля "УНЗР" для вже зареєстрованих користувачів Реєстру;
- 4) забезпечити заповнення поля "УНЗР" під час першої авторизації (реєстрації) нових користувачів Реєстру.

2. Забезпечення коректного заповнення персональних даних у Реєстрі.

Завдання:

- 1) розробити та реалізувати технічне завдання для видалення з поля "ПІБ", отриманого під час першої авторизації користувача через Інтегровану систему електронної ідентифікації, помилково доданого в це поле РНОКПП;
- 2) забезпечити перевірку поля "ПІБ" на коректність введених даних (наявність і заміни символів латиниці, нерозривного пробілу, службових символів тощо).

3. Розроблення правил і забезпечення можливості коректного розмежування в Реєстрі користувачів з однаковими прізвищем, ім'ям та по батькові (за наявності).

Завдання:

- 1) розробити та реалізувати технічне завдання для забезпечення можливості пошуку в Реєстрі даних за полем "УНЗР" із дотриманням необхідних заходів із захисту персональних даних;
- 2) розробити та реалізувати технічне завдання для забезпечення можливості пошуку в Реєстрі даних за полем "РНОКПП" із дотриманням необхідних заходів із захисту персональних даних;
- 3) уніфікувати наявні записи в полі "ПІБ", прибравши додані раніше для розмежування фрагменти РНОКПП.

4. Забезпечення можливості внесення виправлень у персональні дані, вказані в сертифікаті.

Завдання:

- 1) розробити та реалізувати технічне завдання для забезпечення можливості коригувати персональні дані в сертифікаті без видалення сертифіката;
- 2) створити інструмент видалення та повторного генерування до сертифіката файлів PDF і P7S;
- 3) створити поле в базі даних Реєстру для зберігання історії зміни персональних даних у сертифікаті.

5. Забезпечення можливості автоматизованого аналізу роботи Реєстру.

Завдання:

- 1) розробити та реалізувати технічне завдання для створення модуля аналізу за різними критеріями та контролю цілісності даних Реєстру, зокрема готових до генерування та згенерованих сертифікатів і витягів;
- 2) розробити механізми автоматичного пошуку та виправлення ймовірних розбіжностей даних Реєстру й даних Іспитової системи на визначення рівня володіння державною мовою;
- 3) розмежувати необхідні рівні доступу до функціоналу модулів Реєстру відповідальних осіб Комісії.

Зазначена модель удосконалення функціонування Реєстру створює можливість покращити рівень виконання завдань, покладених на Комісію Законом України "Про забезпечення функціонування української мови як державної", та підвищити якість надання інформації з Реєстру усім його користувачам.

Додаток 3
до протоколу засідання
Національної комісії
зі стандартів державної мови
від «27» жовтня 2022 року № 104

СКЛАД
робочої групи з питань напрацювання та затвердження
стандартів української термінології
у Національній комісії зі стандартів державної мови

№	П.І.Б.	Посада	Позиція у робочій групі
1.	КОВТУНЕЦЬ Оксана Степанівна	Член Національної комісії зі стандартів державної мови	Керівник робочої групи
2.	МИРОНЧУК Олександр Якович	Заступник Голови Національної комісії зі стандартів державної мови	Керівник робочої групи у разі відсутності Ковтунець О. С.
3.	ДАНИЛЮК Ілля Григорович	Член Національної комісії зі стандартів державної мови	Учасник робочої групи
4.	КОЛЯДЕНКО Олена Олександрівна	Член Національної комісії зі стандартів державної мови	Учасник робочої групи
5.	МАЗУР Наталія Василівна	Член Національної комісії зі стандартів державної мови	Учасник робочої групи
6.	МАЗУРИК Данута Володимирівна	Член Національної комісії зі стандартів державної мови	Учасник робочої групи
7.	НОВІКОВА Ольга Олександрівна	Член Національної комісії зі стандартів державної мови	Учасник робочої групи
8.	ЧЕРНОБРОВ Юлія Анатоліївна	Член Національної комісії зі стандартів державної мови	Учасник робочої групи
9.	ЦІКАВИЙ Сергій Анатолійович	Начальник відділу стандартів державної мови та забезпечення оцінювання рівня володіння державною мовою	Учасник робочої групи

Додаток 4
до протоколу засідання
Національної комісії
зі стандартів державної мови
від «27» жовтня 2022 року № 104

**Модель взаємодії
Національної комісії зі стандартів державної мови
з освітніми та науковими установами
з питань формування Банку завдань**

1. Ця модель визначає механізм взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови (далі – Комісія) з науковими та освітніми установами з питань формування Банку завдань Комісії.

2. Комісія визначає потребу в розробленні й рецензуванні завдань для іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які мають намір набути громадянство України, та іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків (далі – для іспити на рівень володіння державною мовою).

3. До розроблення і рецензування завдань для іспитів на рівень володіння державною мовою Комісія залучає запропонованих від освітніх та наукових установ науково-педагогічних і наукових працівників.

4. Склад розробників і рецензентів завдань для іспитів на рівень володіння державною мовою затверджують рішенням Комісії.

5. Розробниками та рецензентами завдань для іспитів на рівень володіння державною мовою можуть бути фахівці з розроблення тестових завдань, які мають диплом про вищу освіту за спеціальністю 035 «Філологія» та пройшли підготовку з основ теорії і методики педагогічного тестування та/або з теорії та практики розроблення і рецензування тестових завдань.

6. Із розробниками та рецензентами завдань для іспитів на рівень володіння державною мовою Комісія укладає договори про надання послуг.

7. Розроблення завдань для іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, має відповідати вимогам Специфікації іспитової роботи на рівень володіння державною мовою для осіб, які

зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, затвердженої рішенням Комісії від 25 жовтня 2022 року № 329.

8. Розроблення завдань для іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які мають намір набути громадянство України, має відповідати вимогам Специфікації іспитової роботи на рівень володіння державною мовою для осіб, які мають намір набути громадянство України, затвердженої рішенням Комісії від 25 жовтня 2022 року №328.

9. Розробники і рецензенти завдань для іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, мають керуватися Інструкціями для авторів і рецензентів завдань іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, затвердженими рішенням Комісії від 25 жовтня 2022 року № 327.

10. Розробники і рецензенти завдань для іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які мають намір набути громадянство України, мають керуватися Інструкціями для авторів і рецензентів завдань іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які мають намір набути громадянство України, затвердженими рішенням Комісії від 25 жовтня 2022 року № 326.

11. Розроблені завдання для іспитів на рівень володіння державною мовою проходять процедуру рецензування, визначену в Положенні про БЗ.

12. Прорецензовані завдання для іспитів на рівень володіння державною мовою передають на розгляд і затвердження Комісії.

13. За результатами розгляду Комісія ухвалює рішення про затвердження завдань для іспитів на рівень володіння державною мовою або про відмову в їх затвердженні.

14. Затвержені завдання для іспитів на рівень володіння державною мовою Комісія вносить до БЗ відповідно до Положення про БЗ.

Додаток 5
до протоколу засідання
Національної комісії
зі стандартів державної мови
від «27» жовтня 2022 року № 104

**Порядок взаємодії з науковими та освітніми
установами щодо підготовки екзаменаторів
Національної комісії зі стандартів державної мови**

I. Загальні положення

1. Порядок взаємодії з науковими та освітніми установами щодо підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови (далі – Порядок) визначає правові підстави та можливі способи підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови (далі Комісія) для виконання перевірки й оцінювання завдань іспитів на рівень володіння державною мовою.
2. Порядок розроблено відповідно до пункту 8 частини першої статті 44, пункту 2 частини другої статті 48 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», підпункту 8 пункту 4 Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 911, пункту 2 Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 409 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ [№ 815 від 04.08.2021](#)), пунктів 3 і 6 розділу II та пунктів 2 і 3 розділу III Порядку призначення спеціально уповноважених установ (організацій), які проводять іспити на рівень володіння державною мовою, затвердженого рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 27 травня 2021 року № 23 (зі змінами), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 липня 2021 року за № 926/36548; рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 23 липня 2021 року № 48 ["Про затвердження Програми навчання щодо процедури проведення іспитів"](#).
3. У цьому Порядку терміни вжито в таких значеннях:

екзаменатор Комісії – член іспитової комісії; особа, яка успішно завершила навчання щодо процедури проведення іспитів і на яку покладено повноваження щодо проведення та оцінювання іспиту/іспитів;

програма навчання екзаменаторів – затверджений Комісією нормативний документ, який окреслює коло основних знань, умінь та навичок, що підлягають засвоєнню з боку кандидата на виконання функцій екзаменатора для ефективного проведення перевірки й оцінювання завдань іспиту/іспитів на рівень володіння державною мовою;

Перелік екзаменаторів Комісії – група осіб, які успішно завершили навчання щодо процедури проведення іспитів, отримали доступ до іспитової системи та мають повноваження та обов'язок здійснювати перевірку й оцінювання завдань іспиту/іспитів на рівень володіння державною мовою;

сертифікат екзаменатора Комісії – виданий на підставі успішного завершення навчання документ, що засвідчує професійний рівень екзаменатора, підтверджує відповідність його рівня підготовки встановленим вимогам і право здійснювати перевірку й оцінювання завдань іспиту/іспитів на рівень володіння державною мовою. Форму і зразок сертифіката затверджує Комісія;

наукова установа – це юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, утворена в установленому законодавством порядку, для якої наукова та (або) науково-технічна діяльність є основною (у визначенні ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність», Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25)

освітня установа – заклад освіти, юридична особа публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність (у визначенні ЗУ «Про освіту», Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38–39, ст.380);

освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання (у визначенні ЗУ «Про освіту», Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38–39, ст.380);

науково-педагогічна діяльність – педагогічна діяльність в університетах, академіях, інститутах та закладах післядипломної освіти, що пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю (у визначенні ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність», Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25).

II. Вимоги до екзаменатора Комісії

1. Екзаменатором Комісії може бути громадянин/громадянка України, що має вищу освіту не нижче ступеня магістра за спеціальністю «Філологія» (спеціалізація «Українська мова та література»), «Середня освіта» (предметна спеціальність «Українська мова і література»), здобуту на підставі базової вищої освіти ступеня бакалавра за тією ж спеціальністю. Екзаменатором Комісії також може бути особа, що має науковий ступінь за спеціальністю «Українська мова».

2. Екзаменатор Комісії повинен виявляти здатність:
  - брати участь у проведенні іспитів на рівень володіння державною мовою та оцінюванні їх результатів;
  - діяти соціально відповідально, поважати різноманітність і мультикультурність у процесі проведення іспитів на рівень володіння державною мовою;
  - діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими на основі загальнолюдських та національних цінностей;
  - здійснювати ефективно та об'єктивно оцінювання результатів іспитів на рівень володіння державною мовою за визначеними критеріями;
  - використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології.

3. Екзаменатор Комісії повинен знати:
  - нормативно-правові засади проведення іспиту на рівень володіння державною мовою для виконання службових обов'язків та оцінювання його результатів;
  - нормативно-правові засади проведення іспиту на рівень володіння державною мовою для набуття громадянства України та оцінювання його результатів;
  - права й обов'язки екзаменатора Національної комісії зі стандартів державної мови;
  - критерії оцінювання завдань частини «Письмо»;
  - критерії оцінювання завдань частини «Говоріння»;
  - методику проведення діалогу;
  - методику перевіряння виконаних завдань та їх оцінювання;
  - засади й правила роботи в електронному кабінеті екзаменатора.

4. Екзаменатор Комісії повинен уміти:
  - застосовувати критерії оцінювання завдань частини «Говоріння»;
  - застосовувати критерії оцінювання завдань частини «Письмо»;
  - перевіряти й оцінювати усну (монологічне й діалогічне мовлення) й письмову (написаний текст) частину іспитової роботи;
  - працювати в електронному кабінеті екзаменатора;
  - заповнювати й підписувати електронні протоколи перевірки;
  - вести діалог із претендентом.

III. Організація навчання та сертифікація екзаменаторів Комісії

5. Кандидатів на виконання функцій екзаменатора Комісії добирають із числа осіб, які відповідають вимогам пункту 1 розділу II цього Порядку і які:
рекомендовані уповноваженими установами (організаціями);
рекомендовані спеціально уповноваженою державною установою (організацією), що проводить зовнішнє незалежне оцінювання відповідно до Закону України “Про освіту”;
самостійно запропонували Комісії свої послуги.
6. Комісія допускає кандидатів на виконання функцій екзаменатора до проходження навчання щодо процедури іспитів. Програму та форми навчання щодо процедури проведення іспитів визначає Комісія.
7. Навчання кандидатів на виконання функцій екзаменатора Комісії відбувається з метою теоретичної та практичної підготовки до виконання покладених на них обов’язків щодо перевірки й оцінювання завдань відкритого типу іспиту/іспитів на рівень володіння державною мовою.
8. Навчання може відбуватися шляхом залучення освітніх або наукових установ, які надають освітні послуги та/або провадять науково-педагогічну діяльність за галуззю знань «Гуманітарні науки», спеціальністю «Філологія» (спеціалізація «Українська мова та література»), «Середня освіта» (предметна спеціальність «Українська мова і література») і можуть організувати короткотермінові курси за очною та/або дистанційною (синхронною й асинхронною) формою роботи відповідно до затвердженої Комісією Програми навчання щодо процедури проведення іспитів.
9. Навчання може відбуватися також шляхом залучення ресурсів Української школи урядування (далі – УШУ), яка є закладом післядипломної освіти, що належить до сфери управління Національного агентства України з питань державної служби, і до функцій якої належить розроблення професійних (сертифікатних) та короткострокових програм навчання та підвищення кваліфікації фахівців з різних сфер діяльності.
10. Методичний та організаційний супровід навчальної короткотермінової професійної (сертифікатної) програми й функціонування її на платформі УШУ забезпечує Комісія відповідно до Програми навчання щодо процедури проведення іспитів.

11. УШУ може в установленому порядку залучати до участі в навчальному процесі державних службовців, працівників державних органів, працівників закладів освіти, наукових установ України.
12. Після завершення навчання установа, яка організувала навчання, забезпечує сертифікацію. Форму проведення сертифікації, зміст і кількість завдань погоджує Комісія. За результатами успішного проходження сертифікації, особа, що навчалася, отримує відповідний документ (у паперовій та/або електронній формі) – сертифікат (свідоцтво) екзаменатора Комісії із зазначенням обсягу кредитів (0,5 кредита).
13. Доступ до іспитової системи у функції екзаменатора та набуття повноважень і обов'язків щодо перевірки й оцінювання завдань іспитів на рівень володіння державною мовою екзаменатори Комісії, які пройшли навчання й отримали відповідний сертифікат (свідоцтво), набувають після рішення Комісії «Про затвердження екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови» і включення їх до Переліку екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови, затвердженого рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 28 липня 2021 року № 53.

IV. Проведення консультацій та інструктажів

1. Для забезпечення ефективної роботи екзаменаторів Комісії і з метою реагування на питання, які можуть виникати в процесі перевірки й оцінювання завдань іспитів на рівень володіння державною мовою, Комісія забезпечує проведення консультацій та інструктажів для екзаменаторів Комісії.
2. Консультування екзаменаторів щодо питань перевірки й оцінювання завдань іспитів на рівень володіння державною мовою проводять співробітники апарату Комісії та/або члени Комісії відповідно до визначених обов'язків і повноважень.

Додаток 6
до протоколу засідання
Національної комісії
зі стандартів державної мови
від «27» жовтня 2022 року № 104

Дорожня карта
проведення іспиту з української мови як іноземної на підставі
класифікації рівнів володіння українською мовою з урахуванням
рекомендацій Ради Європи з мовної освіти

Необхідність проведення іспиту з української мови як іноземної, сертифікації знань іноземців з української мови та впровадження у практику Державного стандарту з української мови як іноземної зумовлені сучасними євроінтеграційними процесами, роллю України на геополітичній карті світу, зростанням зацікавленості до вивчення української мови. Створення єдиної державної системи оцінювання та сертифікації знань іноземців з української мови, вироблення єдиних вимог до рівнів володіння українською мовою як іноземною та забезпечення об'єктивного контролю у процесі встановлення рівня мовних та мовленнєвих умінь і навичок тих осіб, для яких українська мова є не рідною (не першою) є надзвичайно актуальним.

Дорожня карта включає аналіз ситуації та ключові виклики, визначає задачі та кроки, які потрібні для створення і запровадження в Україні державної системи сертифікації для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною.

Аналіз ситуації і виклики:

1. Відповідно до Закону України про вищу освіту одним із пріоритетних напрямів міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів є «надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні». Щороку зростає кількість іноземних громадян, які обирають українські ЗВО за освітню базу своєї професійної підготовки. З огляду на це збільшується зацікавлення як і з боку тих, хто навчає, так і з боку тих, хто навчається, щодо запровадження системи сертифікації набутих знань з української мови як іноземної.
2. Зростає кількість закордонних освітніх центрів, які організують і проводять навчання з української мови як іноземної.

3. В Україні близько 240 закладів вищої освіти надають освітні послуги для іноземних громадян різними спеціальностями. Майже половина із них організовує і проводить міжнародні літні та/або зимові школи з вивчення української мови для іноземних громадян. Є значна кількість приватних курсів, шкіл, програм, які пропонують послуги із навчання української мови як іноземної.

4. Провідні освітні центри з навчання іноземних громадян приймають власні Положення й організовують іспити про визначення рівня володіння українською мовою як іноземною від свого імені (Львівський національний університет імені Івана Франка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Український католицький університет та ін.)

5. Збільшується кількість запитів на отримання відповідного документа (Сертифіката), який засвідчував би рівень володіння українською мовою як іноземною і був виданий від імені Української держави.

Проміжні результати:

Від січня 2014 року питання стандартизації й сертифікації української мови як іноземної отримали підтримку на державному рівні.

1. 15 січня 2014 року – рішення Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти щодо розроблення «Державного стандарту з української мови для іноземних громадян». Ця робота доручена Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України.

2. 24 червня 2014 року – питання створення «Державного стандарту з української мови для іноземних громадян» було розглянуто на спільному засіданні Науково-методичної комісії МОН України з довузівської та базової підготовки іноземних громадян (НМК) та представників Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України.

3. 19 лютого 2016 року відбулися слухання в Комітеті Верховної Ради України з питань європейської інтеграції на тему: «Українська мова в контексті євроінтеграції: виклики і відповіді». Темати обговорення були питання нормативно-правової бази України з питань мовної політики, проблеми мови та міграційної політики, *сертифікація української мови як іноземної*.

4. З метою запровадження в Україні державного механізму сертифікації з української мови як іноземної було створено робочу групу (наказ МОН України від 06.07.2016 № 808 «Про утворення робочої групи з розроблення Сертифікаційного іспиту з української мови як іноземної (рівні А1-С1)»).

До складу робочої групи увійшли фахівці з Львівського національного університету імені Івана Франка, Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Вінницького державного педагогічного

університету імені Михайла Коцюбинського, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка», представники Українського центру оцінювання якості освіти, Науково-дослідного інституту українознавства МОН України, представники МОН України (управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції, департаменту загальної середньої та дошкільної освіти) та Інституту модернізації змісту освіти.

5. Від 09.12.2016 до 09.01.2017 розроблений проєкт Стандарту української мови як іноземної (рівні загального володіння та діагностика) пройшов громадське обговорення і зовнішнє рецензування, результати якого оприлюднені на сайті Міністерства освіти і науки України.

6. У травні Колегія МОН України схвалила Стандартизованих вимог до рівнів володіння українською мовою як іноземною (рівні А1–С2) (22.05.2018, протокол № 5/1–7).

7. У червні 2022 року Національна комісія зі стандартів державної мови затвердила Класифікацію рівнів володіння державною мовою (рішення від 24 червня 2021 року № 31, зареєстроване у Міністерстві юстиції України 16 липня 2021 року за № 924/36546) та Вимоги до рівнів володіння державною мовою (рішення від 24 червня 2021 року № 31, зареєстроване у Міністерстві юстиції України 16 липня 2021 року за № 925/36547), на підставі яких проводить іспит з української мови як іноземної на середній рівень першого ступеня (B1), який визначила необхідним для набуття громадянства України.

Першочергові завдання і кроки:

1. Затвердити Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною (рівні А1–С2), які розроблені з урахуванням вимог Загальноєвропейських Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання як Державний стандарт з української мови як іноземної. Рівні загального володіння А1–С2.

2. Створити єдину Загальноукраїнську тестову базу для сертифікації рівнів володіння українською мовою як іноземною.

3. Розробити механізм залучення провідних фахівців з освітніх і наукових установ, зокрема з Українського центру оцінки якості освіти до створення, рецензування та апробації завдань для сертифікаційних іспитів на різні рівні.

4. Створити при Національній комісії зі стандартів державної мови Центр оцінювання і сертифікації рівнів володіння українською мовою як іноземною, який мав би право надавати ліцензію на організацію та проведення іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною.

5. Створити робочу групу із представників освітніх та наукових установ України та закордонних навчальних центрів з метою координації роботи щодо запуску пілотного проєкту з сертифікаційного іспитування з української мови як іноземної.
6. Провести пілотний проєкт з сертифікаційного іспитування з української мови як іноземної та опрацювати його результати.
7. Провести низку консультативних зустрічей і нарад із представниками освітніх та наукових установ України та закордонних навчальних центрів українистики щодо застосування норм Державного стандарту з української мови як іноземної.
8. Опрацювати документацію Європейської асоціації мовного тестування (*Association of Language Testers in Europe – ALTE*) з метою приведення у відповідність до вимог ALTE процедури сертифікаційного іспиту на рівень володіння українською мовою як іноземною.
9. Запровадити Українську національну систему сертифікації з української мови як іноземної.
10. Сприяти створенню та публікації нових серій підручників та посібників з української мови як іноземної, які б відповідали вимогам Державного стандарту з української мови як іноземної.
11. Подати заявку на проведення аудиту функціонування Української національної системи сертифікації з української мови як іноземної з боку Європейської асоціації мовного тестування з метою подання заявки на членство в ALTE.

Висновок:

Запровадження в Україні Національної системи сертифікації з української мови як іноземної буде міцним підґрунтям для всіх зацікавлених сторін для того, щоб розробляти чіткі й узгоджені навчальні програми, видавати нові сучасні підручники і словники, відкривати україномовні програми та мовні центри.